

Knight sice žil ve špíně, byl přesto ale zdravější než většina z nás. Borové jehličí a bláto neškodí, zamaže vás jenom na povrchu. Ta špína, která by mohla ublížit, špína plná špatných bakterií a nebezpečných virů, se mezi námi šíří jinak. Tím, že na sebe kýcháme, tím, že si potřásáme rukama, tím, že se líbáme. Za to, že žijeme ve společnosti, platíme vlastním zdravím. Knight se od lidstva izoloval a izoloval se tím i od všech biologických rizik, která by mu jinak hrozila. Celou dobu zůstal až neskutečně zdravý. Ano, občas trpěl, nikdy ale nepotřeboval lékařskou pomoc, nikdy nebyl vážně nemocný, nikdy neměl žádný úraz. Dokonce se nikdy ani nenachladil.

Během léta, platilo to především pro první roky jeho života v odloučení, se cítil vždycky silný, zdravý a svěží. „Měl jste mě vidět, když mi bylo okolo dvaceti. To jsem byl tam v té své zemi vládce, bylo to tam všechno moje,“ chlubil se Knight a nevědomky tím přiznal, že se pod kajícnickou maskou skrývá ďábel pýchy. „Proč bych to nepovažoval za svoje? Nikdo jiný tam nebyl. Já jsem tomu vládl. Vládl jsem tomu, a všechno tam fungovalo, jak jsem já chtěl. Byl jsem pánem lesa.“

V této oblasti je hojný jedovatý břechťan. To odradilo řadu lidí od snahy najít jeho tábor. Knight se naučil na tuto rostlinu reagovat tím, že pokaždé, když ji viděl, si v duchu řekl „je tam lístek trojí, každý se ho bojí“ a zapsal si tak do paměti místa, kterým se má vyhýbat. Zapamatoval si výskyt této nepříjemné rostliny tak dobře, že se jí dokázal vyhýbat i potmě. Tvrdil, že nikdy nebyl požahaný.

V centrálním Maine je také hojně rozšířená lymeská borelióza, bakteriální choroba způsobená klíšťaty, která může způsobit částečnou paralýzu, i té byl ale Knight ušetřen. Sice nějakou dobu považoval boreliózu za vážné nebezpečí, pak si ale řekl: „Stejně s tím nemůžu nic dělat, takže bude rozumnější na to vůbec nemyslet.“

Pokud žijete v lesích, jste součástí přírody. Máte sice velkou míru svobody, ale minimální možnost ovlivnit, co se s vámi bude dít. Na začátku svého dobrodružství se Knight bál úplně všeho. Bál se, že ho zasypou závěje, bál se, že ho najdou turisté, bál se, že ho dostane policie. Postupně a metodicky se svých strachů zbavil.

Ale ne všech. Pokud se uvolníte příliš, pochopil, hrozí vám velké nebezpečí. Ideální je to správně dávkovat, mít strach ve správné míře. To vám může zachránit život. „Naučil jsem se bát, abych nepřestal přemýšlet,“ vysvětloval. „Když se bojíte, může to pro vás být pobídka k tomu, abyste udělal něco, co vám pomůže přežít. Abyste si věci naplánoval. A já jsem musel plánovat.“

Po skončení každé z loupeživých výprav se postupně mohl začít uvolňovat. Pořadí, v jakém kořist „zpracovával“, tedy jedl, bylo dáno tím, jak rychle potraviny podléhaly zkáze. Začal mletým hovězím, skončil tyčinkami Twinkies. Když mu už zbýval jen tuk a mouka, smíchal je s vodou a nadělal si sušenky. Naprosto zásadně se vyhýbal uvařeným jídlům a potravinám v otevřených baleních, protože se

bál, že by ho někdo mohl otrávit. Bral tedy pouze originální balení potravin, ať již v kartonu, nebo v plechu. Snědl vředyky všechno do posledního sousta, obaly pečlivě vyškrábal. Pak je odnesl na skládku, kterou si zřídil mezi balvany na okraji tábořiště.

Skládka se rozkládala na ploše asi stovky čtverečních stop. Na jedné straně byly takové věci jako lahve od plynu, staré matrace, spací pytle a knihy, na druhé obaly od jídla. Ani ta část, kde byly zbytky jídla, ale nezapáchala. Knight totiž odpadky překryl vrstvou hlíny a listí, aby snadněji kompostovaly, čímž současně účinně odboural zápach. Většina obalů ale bohužel byla z voskovaného papíru nebo plastu, které se rozkládají velmi pomalu, pokud vůbec. Když byla poslední skládka rozhrabána, na povrchu se objevily krabice, pořád ještě křičící všemi barvami a potiskem s texty plnými superlativů, vykřičníků a okrasného písma. Ve větvích nad nimi prozpěvovaly červenky.

„Archeologický“ průzkum skládky napověděl, proč jinak naprosto zdravý Knight má jediný, zato však velký problém se zuby. Čistil si je pravidelně, při krádežích na zubní pastu nezapomínal, o zuby mu ale nepečoval žádný dentista, a tak se kazily. Rozhodně jim nepomohly jeho kulinářské preference dokazující, že pokud jde o chutě, příliš daleko od doby, kdy byl sotva odrostlý puberták milující hotová jídla z fastfoodů a limonády přesycené cukrem, neušel. „To, co jsem si dělal k jídlu,“ přiznal, „se jen sotva dalo nazývat vařením.“

Základním kamenem jeho diety byly makarony se sýrem. Mezi balvany se válely desítky krabic od „mac-and-cheese“, hromady prázdných lahví od omáček – pepřové, česnekové, pikantní. Pokud Knight v chatě, kterou zrovna vykrádal, uviděl jakoukoliv novou, tedy dosud neotevřenou láhev s dochucovací omáčkou, neváhal ani chvíli. Pro jeho makarony se sýrem nebylo nic dost dobré.

Také se na skládce našel zmačkaný obal od třicetiuncového balení krekrů Goldfish s příchutí čedaru, pětiliberní plechovka od bonbonů Marshmallow Fluff a krabička od šestnácti krémových zákusků Drake's Devil Dogs. Kromě toho tam byly obaly od grahamových krekrů, smažených bramborových kuliček, fazolí v omáčce, porcovaného sýra, párků v rohlíku, javorového sirupu, čokoládových tyčinek a cookies, zapékaných brambor Betty Crocker a kuřecích kousků Tyson. Pokud jde o pití, patřily mezi jeho oblíbené značky limonády Country Time a Mountain Dew. Rozhodně nepohrdl burritem El Monterey s papričkami jalapeño a sýrem.

To všechno se ale při „průzkumu“ našlo jenom v jedné jediné díře, přibližně o velikosti kuchyňského dřezu, kterou později vyhrabali ručně. Knight odešel z moderního světa – ale žil z toho, co moderní svět poskytoval. Jídlo, které jedl, na to Knight upozorňoval, nebylo takové, jaké by si sám vybral. Ten, kdo mohl za jeho výběr, byli majitelé chat okolo Severního rybníku, on si to od nich „jenom“ bral. Občas v chatkách kradl i peníze, vždy šlo o nepatrné částky tak do patnácti dolarů ročně. Sám Knight ty peníze nazýval „záložní systém“. Ze svého tábora to měl jenom hodinu cesty do obchodu Sladké sny, kde by si mohl nakoupit cukrovinky a jiné lahůdky, nikdy se tam ale nevypravil. Poslední příležitostí, kdy něco jedl v restauraci, nebo kdy dokonce jenom seděl u stolu, byla chvíle, kdy si na svém roadtripu dal něco ve fastfoodu.

Ukradl zmrazené lasagne, ravioli v konzervě a omáčku Tisíc ostrovů. Kopejte dál, až si budete muset lehnout na břicho a strčit do té díry ruce až po ramena, a najdete další věci. Lupínky Cheetos a bratwurst a pudink a nakládanou zeleninu. Vykopejte zákop, jako byste se chystali někomu vypovědět válku, a vyhrabete z ní limonádu

Crystal Light, zmrzlinu Cool Whip, kávu Chock full o’Nuts, kolu...
A pořád nebudete na dně.

Knight rozhodně nebyl žádný labužník. Po pravdě řečeno se o to, co jí, příliš nestaral. „Naučil jsem se disciplíně. Důležité bylo, abych se najedl, ne to, co jím. Takže jsem po žádném konkrétním jídle netoužil. Pokud se to dalo sníst, bylo to dobré.“ Přípravě jídla také nevěnoval nikdy více času než pár minut, a to i přesto, že mezi dvěma loupeživými výpravami mohl v táboře klidně strávit čtrnáct dní a vůbec nikam nechodit. Zabýval se domácími pracemi, údržbou tábořiště, hygienou, bavil se.

Jeho nejoblíbenější zábavou byla četba. Vždycky když vykrádal chatu, před odchodem ještě zkontroloval, jestli tam není něco na čtení. Prohlédl police v knihovnách i noční stolky. Život, který mu zprostředkovávaly knihy, byl život, který mu vyhovoval. Nevyžadoval po něm vůbec žádnou aktivitu, zatímco život skutečných lidských bytostí, které na sebe nějak reagovaly navzájem, byl příliš složitý. Rozhovory lidí mu přišly jako tenisové utkání, rychlé a nepředvídatelné. Navíc doplněné spoustou nepatrných a pro něj nepochopitelných doplňků – vizuálních a verbálních narážek, urážek, sarkasmů, řečí těla, tónů hlasů. Každý se občas dopustí chyby, protože neporozumí správně, každý se občas stane obětí vlastní sociální neobratnosti. To je cena za to, že jsme součástí společenství lidí.

Pro Knighta to bylo nemožné. To, že vstupoval do světa literárních postav, bylo jeho největší možné zapojení do světa lidí, do světa jejich vztahů. Dobu mezi dvěma loupežemi tak trávil potopený do knižních příběhů, nechával se přenést do světa, který pro něj sepsali jiní, nikdo ho tam nerušil a mohl tam pobývat, jak dlouho chtěl.

Výběr knih, který mu nabízely chaty, byl ovšem leckdy zoufalý. Když došlo na knihy, měl Knight velmi specifické touhy a přání. Dá se dokonce říct, že to, co bude číst, bylo pro něj mnohem podstatnější než to, co bude jíst. Na druhou stranu přiznal, že když byl opravdu vyhladovělý po slovech, popadl cokoliv, co mu noční stolky nabízely. Nebylo podstatné, jestli šlo o literární klenot, nebo úplný brak.

Miloval Shakespeara, zvláště *Julia Caesara*, tuto litanii zrady a násilí. Obdivoval se poezii Emily Dickinsonové, v níž cítil spřízněnou duši. Posledních sedmnáct let svého života Dickinsonová jenom výjimečně opouštěla svůj dům v Massachusetts a s návštěvníky mluvila pouze dveřmi pootevřenými na škvíru. „Neříct nic,“ zapsala si, „často znamená říct mnoho.“

Knight by si přál mít více básní od Edny St. Vincent Millayové, pocházející rovněž z Maine, která se narodila v pobřežní vesnici Rockland roku 1892. Citoval její nejznámější verše – *Z obou stran pálím svíci / před ránem dohasne*⁶ –, ale dodával: „Párkrát jsem za ty roky u sebe v táboře svíčky zkoušel. Nestojí za to, aby je člověk kradl.“

Pokud by si měl vybrat nejoblíbenější knihu, byl by to *Vzestup a pád třetí říše* od Williama Shirera. „Je to stručné,“ prohlašuje Knight o tomto dvanáctisetstránkovém díle, „a čte se to jako román.“ Ukradl každou knihu o vojenské historii, kterou uviděl.

Ukradl i výtisk *Odysea*, je to ale zřejmě jediná kniha, kterou nedočtl. „Jaký to má smysl? Skoro si myslím, že si tím Joyce z lidí dělal legraci. A když pak všichni říkali, co všechno v té knize objevili, i když tam z toho nic není, nechal je při tom. Všichni pseudointelektuálové říkají, že je *Odyseus* jejich nejoblíbenější kniha. Já se ale

6 Překlad Václav Z. J. Pinkava. – pozn. překl.

nenechám nikým nutit, abych to dočítal jenom proto, aby mě pak taky považovali za intelektuála.“

Bezmezné je Knightovo pohrdání Thoreauem – „vůbec neporozuměl přírodě“ –, ale Ralpha Walda Emersona⁷ je ochoten vzít na milost. „Lidé musejí být bráni jenom po velmi malých dávkách,“ napsal Emerson. „Nic ti nepřinese klid, jenom ty sám.“ Knight četl *Knihu o Tao a ctnosti* a cítil hlubokou sounáležitost s jejími verši. „Dobrá chůze,“ píše se v ní, „je taková, po níž nezůstávají stopy.“

Roberta Frosta⁸ považoval za slabého – „Jsem rád, že už není tak oslavován, jako býval“ –, a pokud jde o romány Johna Grishama, přiznává Knight, že jejich stránky používal jako toaletní papír. Uvádí, že nemá rád Jacka Kerouaca, ale pak to upřesňuje. „Nemám rád lidi, kteří mají rádi Jacka Kerouaca.“

Knight kradl přenosná rádia a sluchátka a ladil si nejrůznější stanice a poslouchal hlasy, které mu prostřednictvím vln zprostředkovávaly život lidí. Rádio ho nějakou dobu fascinovalo. Dost hHodně poslouchal Rushe Limbaugha a jeho politickou show a komentáře. „Neřekl jsem, že se mi to líbilo. Řekl jsem, že jsem to poslouchal.“ Pokud jde o jeho politické názory, Knight se považoval za „konzervativního, ale ne republikána.“ Dodával obvykle vcelku zbytečnou informaci, že je „jakýsi druh izolacionisty.“

Později byl doslova posedlý klasickou hudbu – Brahms a Čajkovskij, ano, Bach, ne. „Bach je příliš dokonalý,“ usoudil. Vrcholným požitkem se pro něj ale stala *Piková dáma* od Čajkovského. Naprosté nadšení v něm ovšem vzbuzoval klasický rock. Who, AC/DC, Judas

7 Americký filosof, esejista, duchovní a básník z devatenáctého století s úzkým vztahem k přírodě. – pozn. překl.

8 Americký básník, dramatik a spisovatel (1874–1963), čtyřnásobný nositel Pulitzerovy ceny. – pozn. překl.

Priest, Led Zeppelin, Deep Purple a – a to hlavně – Lynyrd Skynyrd. Tahle kapela se od něj dočkala vůbec nejvyššího možného ocenění. „Písničky Lynyrd Skynyrd se budou hrát ještě za tisíc let,“ prorokoval.

Z jedné výpravy si přinesl černobílou televizi Panasonic s pěti-palcovou obrazovkou. Právě na to potřeboval tolik autobaterií – aby si mohl pouštět televizi. Knight rozuměl elektřině, takže dokázal baterie spojovat, sériově i paralelně. Udělal si i anténu, kterou umístil vysoko do koruny stromu.

Vzpomínal na vysílání stanice PBS, jejíž programy označil za „velmi dobře připravené pro liberálně smýšlející diváky s vysokoškolským vzděláním, potomky období tzv. baby boomu“, ale nejlepší, co za celou dobu, kdy žil v lese, viděl, byl dokument Kena Burnse *Občanská válka*, rovněž na PBS. Některé části dokázal citovat doslova. „Nemůžu zapomenout na dopis, který poslal Sullivan Ballou své manželce,“ vzpomínal Knight. „Měl jsem kvůli tomu slzy v očích.“ Ballou, major unionistické armády, který napsal dopis své ženě 14. července 1861, padl během první bitvy u Bull Runu, dříve než byl dopis vůbec doručen. V dopise se psalo o jeho „bezmezném lásce“ k dětem. A Ballou dále psal o tom, že jeho srdce je připoutáno k manželce „pouty tak mocnými, že zpřetrhat je může jenom Všemohoucnost“. Bylo to vyjádření tak silného citu mezi lidskými bytostmi, že to Knighta rozplakalo, přestože sám nic podobného nezažil, ani nevyhledával.

Knight měl docela slušný přehled o tom, co se děje ve světě a v politice, nijak to ale nekomentoval. Všechno se mu to zdálo být příliš vzdálené. Po 11. září 2001 ale všechny své autobaterie zničil a na televizi se už nikdy nedíval. „Stejně byly moc těžké a špatně se kradly,“ krčil rameny. Nepoužívané baterie se staly zátěží udržující

napjaté stanové šňůry a poté, co Knight někde ukradl rádio, na němž se v audiopodobě dal přijímat signál televizních stanic, začal televizi „poslouchat“. Bylo to takové „divadlo myslí“, označil to později. Nejraději v rádiu poslouchal seriály *Show Jerryho Seinfelda* a *Raymonda má každý rád*.

„Mám smysl pro humor,“ tvrdí Knight, „ale nemám rád vtipy. Freud řekl, že nic takového jako vtip neexistuje. Že vtip je jenom vyjádřením skrytého nepřátelství.“ Jeho oblíbenými komiky byli bratři Marxové, Three Stooges a George Carlin. Posledním filmem, který viděl v kině, byli roku 1984 *Krotitelé duchů*.

Nikdy neposlouchal sportovní přenosy, ty ho nudily, všechny. Nejnovější zprávy se dozvídal z pětiminutových fleší, které každou hodinu vysílala stanice WTOS Hora opravdového rocku z Augusty. Občas poslouchal i francouzské zpravodajské stanice z Quebecu. Francouzsky sice nemluví, většinou ale rozuměl.

Miloval videohry na kapesních konzolích. Měl ale jednu zásadu – nikdy neukradl žádnou hru, která nebyla už dávno zastaralá. Nevzal by si na svědomí, že nějaké dítě připravil o novou hru. Navíc věděl, že si takovou stejně za pár roků ukradne. Bavil ho Pokémon, Tetris a Dig Dug. „Mám rád takové hry, u kterých se musí přemýšlet a kde je třeba nějaká strategie. Žádné střilečky. Žádné bezduché, pořád stejně opakované pohyby.“ Skvělé bylo elektronické sudoku, vždycky uvítal křížovky a další podobné rébusy v časopisech, ale nikdy neukradl balíček karet, se kterým by si mohl zahrát pasiáns. A neměl rád šachy. „Šachy jsou strašně dvojrozměrné, zaměřené jenom na hru.“

Nepokoušel se o žádnou uměleckou tvorbu – „nejsem na to ten správný typ“ –, ani nestrávil jedinou noc mimo svůj tábor. „Cestování mě vůbec neláká. Čtu si. To je můj způsob cestování.“ Nikdy

neviděl slavné pobřeží Maine. A tvrdí, že za celou dobu neřekl sám pro sebe nahlas ani jedno jediné slůvko. „Vy myslíte, že proto, že se tak chová správný poustevník? Ne, proto ne.“

Ani chvíli neuvažoval o tom, že by si psal deník. Nikdy by neriskoval to, že si někdo přečte jeho soukromé myšlenky. A protože nechtěl, aby je kdy kdo četl, jednoduše je ani nezapisoval. „Raději si je vezmu s sebou do hrobu,“ prohlásil. Ale kdyby přece jenom... může být deník opravdu upřímný? „Buď je v něm spousta pravd, aby zakryly jednu lež,“ kroučí hlavou, „nebo spousta lží, aby zakryly jednu pravdu.“

Impozantní je jeho schopnost nenávidět a nezapomínat. Přestože základ „podlahy“ jeho tábora tvořily časopis *National Geographic* zakopané pod zem, ve skutečnosti tuhle tiskovinu nenáviděl. „Vůbec jsem nebyl rád, že je musím ukrást,“ mračí se. „Bral jsem je, jenom proto, že jsem neměl jinou možnost. Jediné, k čemu se hodí, je zakopat je pod zem. Ten lesklý papír vydrží dlouho.“

Jeho averze vůči *National Geographic* má kořeny už v jeho mládí. Když byl Knight na střední škole, dostalo se mu do rukou jedno číslo, ve kterém byla fotografie mladého peruánského pastýře, který stojí u silnice a pláče. Za ním je vidět několik mrtvých ovcí, které srazilo auto, když se je chlapec pokoušel převést přes silnici. Fotografie se později dostala i do knihy nejlepších portrétů, jaké v *National Geographic* vyšly.

Knights ta fotografie ovšem rozzuřila. „Otiskli fotografii ponížení toho chlapce. Zklamal právě celou rodinu, která mu svěřila stádo. Je nechutné ukazovat celému světu, jak byl ten chlapec ponížen.“ To, jak Knight reaguje na tuhle fotografii i po třiceti letech, působí dojmem, že o pocitu hanby, který sráží lidskou důstojnost, něco ví.

Dopustil se něčeho hanebného předtím, než odešel do lesa? On však trvá na tom, že ne.

Knight má hluboce zakořeněnou nechuť k velkoměstům plným bezmocných intelektuálů, kteří sice mají spousty titulů, nejsou ale schopní vyměnit v motoru auta olej. Ne snad že by si myslel, že venkov je to nejskvělejší místo na světě. „Neglorifikujte si vesnici,“ říká a podtrhuje větu v první kapitole *Komunistického manifestu*, kde Marx píše o osvobození od „idiocie venkovského života“.

Otevřeně přiznává, že pár chat bylo jeho oblíbeným lovištěm proto, že místní měli předplatné *Playboye*. Byl zvědavý. Když odešel do lesa, bylo mu teprve dvacet let a nikdy nebyl na rande. Měl pocit, že láska je něco jako rybaření. „Protože jsem byl v lese, nemohl jsem se s nikým setkat, takže mě nikdo nemohl dostat na háček. Jsem velká ryba, kterou nikdo nechytil.“

Existuje kniha, kterou se Knight rozhodl nikdy nepohrbit na skládce nebo neodnést někam pryč. Měl ji ve stanu a jmenovala se *Velmi zvláštní lidé*. Byla to kniha krátkých biografí lidských zvláštností: Slovní muž, trpaslík Generál Tom Paleček, Muž se psí tváří, siamská dvojčata Chang a Eng a stovky podobně postižených lidí. Podle všeho sám Knight cítil, že je v něčem podobná zrůda jako oni, alespoň uvnitř.

„Pokud se narodíte jako lidská podivnost,“ píše se v první kapitole *Velmi zvláštních lidí*, „každý den svého života, od nejtělejšího dětství si uvědomujete, že jste jiní než ostatní.“ A jak stárnete, pokračuje, většinou se to dokonce ještě zhoršuje. „Můžete se skrýt před světem,“ uvažuje kniha, „a přestat tak být trestáni za to, že se od ostatních lišíte tělem nebo duchem.“

Existuje jeden román, vyprávěl mi Knight, který v něm vyvolával vzácný a znervózňující pocit, že jeho autor dokázal přes propast času

promluvit přímo k němu. Jsou to *Zápisky z podzemí* od Dostojevského. „V hlavním hrdinovi se poznávám,“ říkal a hovořil přitom o zlém a mizantropickém vypravěči, který žije odloučený od lidí už dvacet let. Kniha začíná těmito slovy: „Jsem člověk chorobný. Jsem zlý člověk. Jsem nevzhledný.“⁹

Knight dokazoval, že mu nechyběla schopnost dívat se na sebe kriticky, až s odporem, současně ale tento jeho pohled občas kompenzovala prudká pýcha, někdy dokonce až pocit jakési nadřazenosti. Byl tak podobný nepojmenovanému vypravěči *Zápisků z podzemí*. Ten v závěru knihy totiž odhazuje veškerou pokoru a říká naplno, co cítí: „Co se týká mě osobně, dovedl jsem ve svém životě až do krajnosti to, co vy jste se neodvážili dovést ani do poloviny, a ještě jste svou zbabělost pokládali za rozumnost, utěšovali se tak a sami sebe klamali. Takže já z toho nakonec ještě vyjdu jako „živější než vy.“

---

9 Překlad Ruda Havránková. – pozn. překl.